

GRODA

Kurrr kurrr! Jag är en vanlig groda. Jag trivs bäst på fuktiga och skuggiga platser, som skogar och myrmarker. Jag rör mig gärna i skymningen och fångar insekter som mat. I likhet med alla andra grodor i Finland är jag fridlyst, så försök inte fånga mig.

FAKTA

- Grodor är fridlysta och får inte störas eller fångas. Fridlysningen gäller också grodors lek och grodyngel.
- Klimatförändringen kommer att minska grodornas livsmiljöer om våren och sommaren blir varmare. Även i Finland har livsmiljöerna som är lämpliga för grodor redan minskat.
- Grodor kräver rena livsmiljöer. När människor släpper ut föroreningar och avfall i vattendragen minskar grodornas existensmöjligheter.

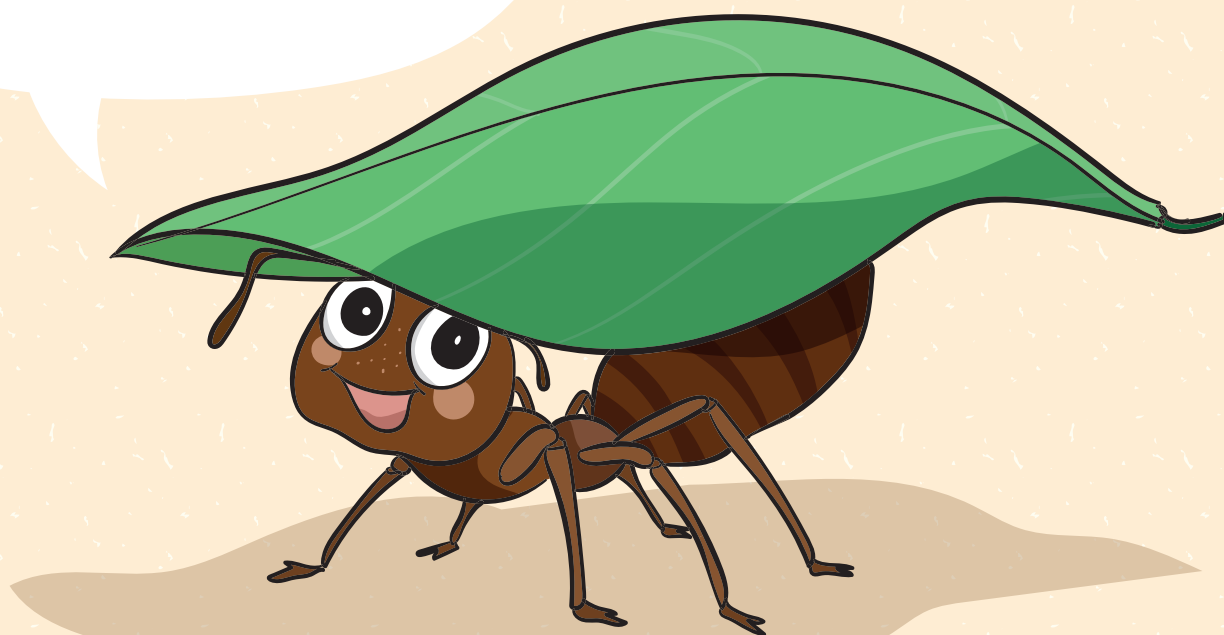
UPPGIFT

Har du sett en groda?
Hur låter en groda och
hur rör den sig? Försök
att imitera en groda!

MYRA

Morjens! Jag är en myra. Vi har funnits på jorden i över 100 miljoner år, så vi har funnits här redan på dinosauriernas tid. Jag är mycket stark och kan bära laster upp till 100 gånger min egen vikt. Om du var lika stark som jag, skulle du kunna bära en bil!

FAKTA

- Det finns omkring 60 olika arter av myror i Finland.
- I de största kolonierna kan det finnas upp till miljontals myror, och myrstackarna kan vara hundratals år gamla.
- Myror är viktiga djur för skogarna: de sprider växtfrön till nya växtplatser (exempelvis blåsippor), äter skadeinsekter (exempelvis bladlöss) och tar hand om skogsmarkens skick genom att samla barr i sina stackar.
- Myrornas värsta fiender är andra myror. Myror från olika kolonier kan invadera varandras bon och attackera varandra.

UPPGIFT

Försök att hitta en myra och undersök vad den håller på med. Är det rentav möjligt att hitta en myrstack?

DAGGMASK

Hej! Jag är en daggmask. Jag tillbringar större delen av mitt liv under jorden, men regnväder lockar mig upp till ytan. Jag kan också hittas i en lövhög eller under en sten. Jag hjälper växterna att växa bättre genom att hålla myllan och jordmånen i gott skick. Det är därför jag kallas trädgårdsmästarens bästa vän!

FAKTA

- Daggmaskar har en viktig roll som jordförbättrare. När daggmaskar drar ner döda löv under marken och äter dem, frigörs näringsämnen från löven som hjälper träd och andra växter att växa. Gångarna som daggmaskarna gräver hjälper vattnet att absorberas i jorden.
- Plastskräp som hamnat i marken är också ett hot mot daggmaskarnas välbefinnande.
- En daggmask kan leva upp till 10 år och bli 30 cm lång.
- Daggmaskarna har varken huvud, hjärna eller ögon.
- Daggmaskar är viktig föda för fåglar, igelkottar och grävlingar.

HUMLA

Bzzzzzz, jag är en humla! Du känner igen mig på det att jag är tjockare och hårigare än bin och getingar. Jag har en lång tunga som jag använder för att äta söt nektar och pollen från blommor. Jag är oftast snäll och sticker dig inte om du inte irriterar mig eller hotar mitt bo.

FAKTA

- Humlor är våra viktigaste vilda pollinatörer: blåbärsskörden i Finland är till stor del beroende av humlor. Pollinering sker när humlorna bär pollen från en blomma till en annan på sina ben och sin päls.
- Humlor och andra pollinatörer är avgörande för människans livsmedelsproduktion: utan pollinatörer skulle vi sakna många frukter och grönsaker som jordgubbar, äpplen, gurkor och apelsiner.
- Humlor gör honung endast för sin egen konsumtion, bin gör honung även för människor.
- Antalet humlor och andra pollinatörer har minskat på grund av förlusten av livsmiljöer (till exempel urbanisering, intensivt jordbruk, bekämpningsmedel, klimatförändring).
- Tumregel för artbestämning: humlan har en hel pälsbeklädnad, biet har en halv pälsbeklädnad och getingen är naken.

FLADDERMUS

Tjena! Jag är en fladdermus. Jag tillbringar en stor del av dagen med att sova med huvudet hängande neråt. Jag rör mig på natten och äter en massa insekter som myggor och flugor. Var snäll och stör mig inte och försök inte fånga mig, för vi fladdermöss är fridlysta.

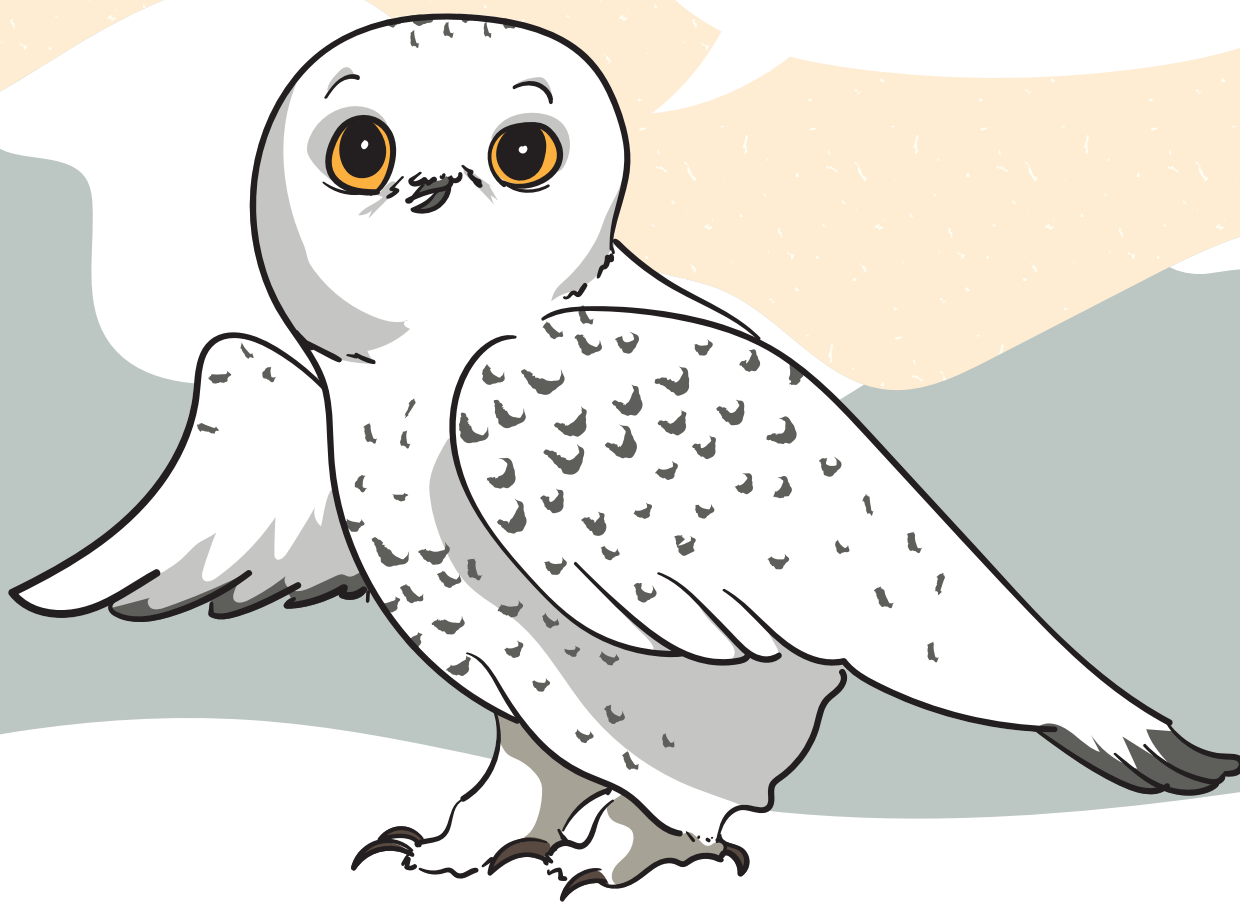
FAKTA

- Det finns 1200 fladdermusarter i världen, 13 i Finland.
- I Finland är fladdermössen skyddade av strikta bestämmelser. Alla fladdermusarter i Finland är fridlysta och får inte störas eller fångas.
- Fladdermöss spelar en viktig roll som pollinatörer av grödor i varma länder: tack vare dem har vi exempelvis mango, bananer och kakao.
- Fladdermöss är också nyttiga eftersom de äter enorma mängder skadeinsekter som annars skulle förstöra spannmålsväxter, frukt och grönsaker.
- Antalet fladdermöss har minskat i takt med att levnadsförhållandena har förändrats (till exempel klimatförändringen, avskogningen, urbaniseringen).

FJÄLLUGGLA

Hohoo! Jag är en fjälluggla. Jag tycker om kallt väder och jag rör mig långa sträckor i de norra regionerna för att leta efter mat. Vi fjällugglor är mycket sällsynta nuförtiden eftersom klimatet har blivit varmare och det finns färre platser för oss att leva på.

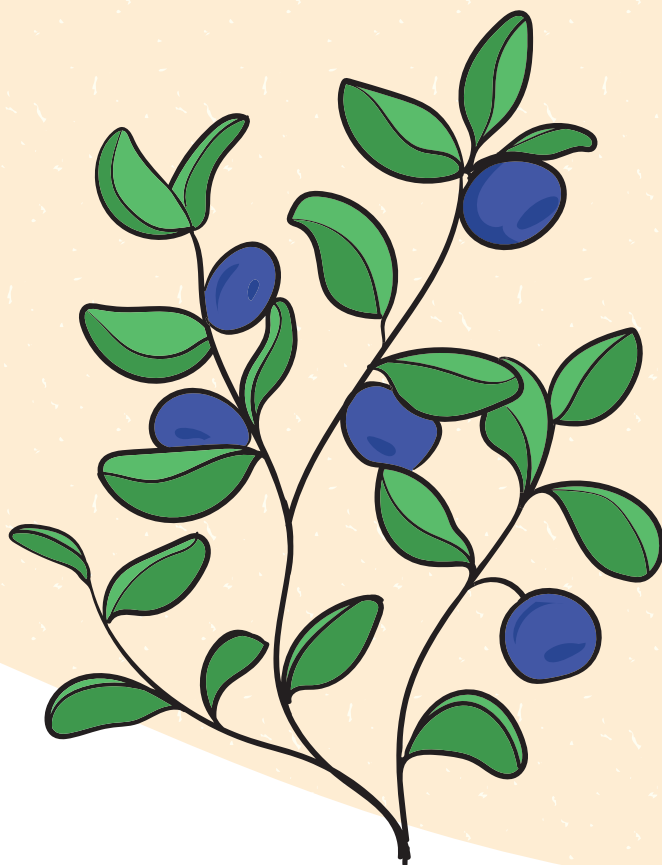
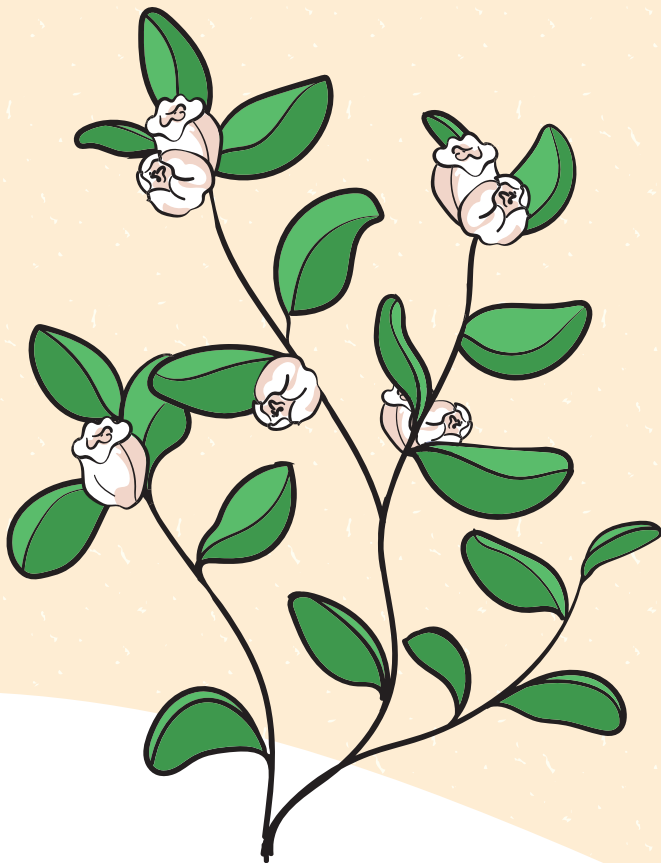

FAKTA

- Fjällugglan är en extremt hotad art, vilket innebär att arten riskerar att utrotas.
- I Finland finns fjällugglan endast i Lappland.
- Den globala uppvärmningen är den främsta orsaken till hotet, liksom för andra arktiska arter som lever i de nordligaste och kallaste regionerna på jorden.
- Fjällugglan äter olika gnagare som sorkar och lämlar.
- Fjällugglans vita fjäderdräkt fungerar som skyddsfärg i det snöiga landskapet.

BLÅBÄR

FAKTA

- Blåbäret är en av våra vanligaste skogsväxter och växer i hela Finland.
- Blåbär är viktig föda för många djur: bland annat björnar, fåglar och sorkar äter bären och på vintern äter renar, harar och älgar det bladlösa blåbärsriset. På våren är blåbärsblommorna viktig föda för pollinerande insekter som humlor.
- Blåbär är ett viktigt bär även för människan. Finländarna äter mycket hälsosamma blåbär och de säljs också utomlands.
- Den globala uppvärmningen är ett hot mot blåbären eftersom arten inte trivs i varma och torra miljöer. Blåbären har också minskat under de senaste decennierna på grund av skogsavverkning.

UPPGIFT

Kan ni hitta blåbärris i skogen? Fundera tillsammans på hur man känner igen blåbär. Prata också om att man inte ska äta växter eller bär från skogen som man inte känner igen.

MOSSOR OCH LAVAR

FAKTA MOSSOR

- Mossor är de första växterna på jorden. De fanns långt före dinosaurierna (för cirka 450 miljoner år sedan).
- Mossan skyddar skogsmarken från uttorkning och slitage och utgör en livsmiljö för många små insekter.
- Mossan har tidigare använts som sårbandage, som stoppning i blöjor och som tätningsmaterial i väggar.
- Mossa får inte samlas från naturen.

FAKTA LAVAR

- Vissa lavar är utrotningshotade och vissa arter har redan försvunnit.
- Lavar är känsliga för luftföroreningar och behöver växtplatser fria från föroreningar. Avsaknad av lav eller mossa på trädstammarna kan vara ett tecken på dålig luftkvalitet.
- Lavar har tidigare använts för att behandla bland annat hudsjukdomar och magbesvär, på grund av sina antibiotiska egenskaper.
- Renar, hjortar och rådjur äter lavar. Fåglar använder lavar som material för bobyggnad.
- Lav får inte plockas. Den växer långsamt och det kan ta upp till 10 år för den att nybildas.

UPPGIFT

Leta efter mossa och lav i skogen. Känn på dem och undersök dem försiktigt för att se hur de känns, men riv eller skada inte växterna.